

Brief ter gelegenheid van je 65ste verjaardag

Beste Dick,

Aan deze vriendenbundel heb ik deel als coördinator, en als zodanig heb ik sommige mensen aan de deadline herinnerd; maar Ingrid antwoordde op mijn porren onmiddellijk met: “en, wat ga jij zelf doen?”. Ik moest bekennen dat ik daar nog niet zo over had nagedacht, coördineren was wel genoeg, had me geleken. Maar volgens haar mocht ik niet ontbreken. Mijn eigen voorkeur bij gelegenheden als deze ligt bij de persoonlijke stukken, die ik prefereer boven wetenschappelijke bijdragen; daarom heb ik zelfs niet gedacht over een wetenschappelijk opstel. Nu heb al eerder diverse keren de gelegenheid gehad te laten merken hoe ik over je denk, en aangezien ik niet meer helemaal precies weet wat ik bij die gelegenheden gezegd dan wel geschreven heb, kan het best zijn dat ik mezelf gedeeltelijk herhaal, maar dat moet dan maar.

Na je kandidaats in Leiden kwam je naar Amsterdam om bij Beth verder te studeren, en toen leerde ik je kennen. Jij en ik hadden niet alleen de specialisatie in logica en grondslagen gemeen, maar in het bijzonder waren we ook allebei geïnteresseerd in de semantiek van de intuïtionistische logica. We bewezen wat gezamenlijke resultaten, die betrekking hadden op de correlatie tussen Kripke modellen en valuaties in Heyting algebra's – met welke constructies op Kripke modellen corresponderen bepaalde algebraïsche constructies op Heyting algebra's? Tot een publicatie kwam het niet direct, want je vertrok na je doctoraal naar de Verenigde Staten om bij Kleene te promoveren. Ik vond onze resultaten wel zo leuk dat ik ze opschreef voor publicatie, en stuurde de tekst aan jou. Wie je kent uit die periode, zal niet verbaasd zijn dat ik geen antwoord kreeg!

Op 15 maart 1965 trouwde ik met Olga. Enige tijd later was je weer in Nederland. Wij waren in die tijd onderhuurders van een zolderverdieping aan de Minervalaan, waar we – het zou hier te ver voeren om uit te leggen waarom – bezoek voor half tien 's avonds weg dienden te sturen, en waar we 's avonds ook de studeerkamer niet meer mochten gebruiken. (Ik deed het toch, zat heel stilletjes op kousenvoeten aan mijn bureau aan mijn proefschrift te werken.) Jij kwam op bezoek en had een huwelijkscadeau voor ons mee gebracht, een apparaat voor het maken van sterke, espresso-achtige koffie voor twee personen. Tientallen jaren heeft dit apparaat trouwe dienst gedaan in ons huishouden, totdat het wegens ouderdomsgebreken weggedaan moest worden.

Dat cadeau was leuk. Met meer gemengde gevoelens hoorde ik je vertellen dat je blij was geweest met wat ik je gestuurd had, en dat het je gestimuleerd had de resultaten te generaliseren. Gemengde gevoelens: ik verweet mezelf dat ik te gauw tevreden was geweest, er had meer in gezeten – en ik verweet in gedachten jou (een beetje) dat je me niet had laten weten waarmee je bezig was. Nu waren de resultaten in hun uiteindelijke vorm grotendeels van jou, een asymmetrie die me bij een “joint paper” enigszins hinderde. Ter compensatie nam ik op me de bewijzen netjes op te schrijven voor publicatie, een werkje waar jij minder voor voelde. Achteraf gezien lijkt het gebeurde me typerend voor onze respectieve werkwijzen: jij meer perfectionistisch, ik meer gericht op afwerken en publiceren. Ook al hebben jij en ik later op allerlei manieren samengewerkt, dit is wel onze enige gezamenlijke publicatie gebleven.

Wat publiceren betreft ben je een laatbloeiër gebleken. Aan goede ideeën heeft het je nooit ontbroken; maar opschrijven voor publicatie, dat was in de periode vòòr de komst van tekstverwerkers een andere zaak. Het kon altijd beter, en als je het weg zou brengen om getypt te worden, dan kon je er zeker van zijn dat zodra je het uit handen had gegeven, je zou ontdekken hoe het beter, en/of korter, en/of eleganter kon – en dan zou het weer over moeten – en dat kon je de typiste toch niet aandoen – en daarom liet je het nog maar even liggen, om te zien of het niet nog beter kon. Deze blokkade verdween toen wij als wiskundigen onze eigen teksten gingen typen, met de komst van de PC en de Mac. Voor je werk een zegen – in latere jaren was het niet meer nodig je een duwtje richting publicatie te geven, iets wat ik vroeger wel enige keren geprobeerd heb, slechts in een enkel geval met succes.

In later jaren werd het mijn gewoonte mijn oordeel aan het jouwe te toetsen in tal van zaken, variërend van de meer technische vragen over de beste manier van publiceren tot “ethische” kwesties over het omgaan met studenten en collega's. Je gebruikte steeds weinig woorden, maar wel “to the point”, en ik heb er vaak mijn voordeel mee gedaan.

Je carrière verliep trager dan de mijne; dat had diverse oorzaken, maar het lag in elk geval niet aan je wetenschappelijke kwaliteiten, zoals wel bleek toen door de inzet van enkele collega's je, tegen de zin

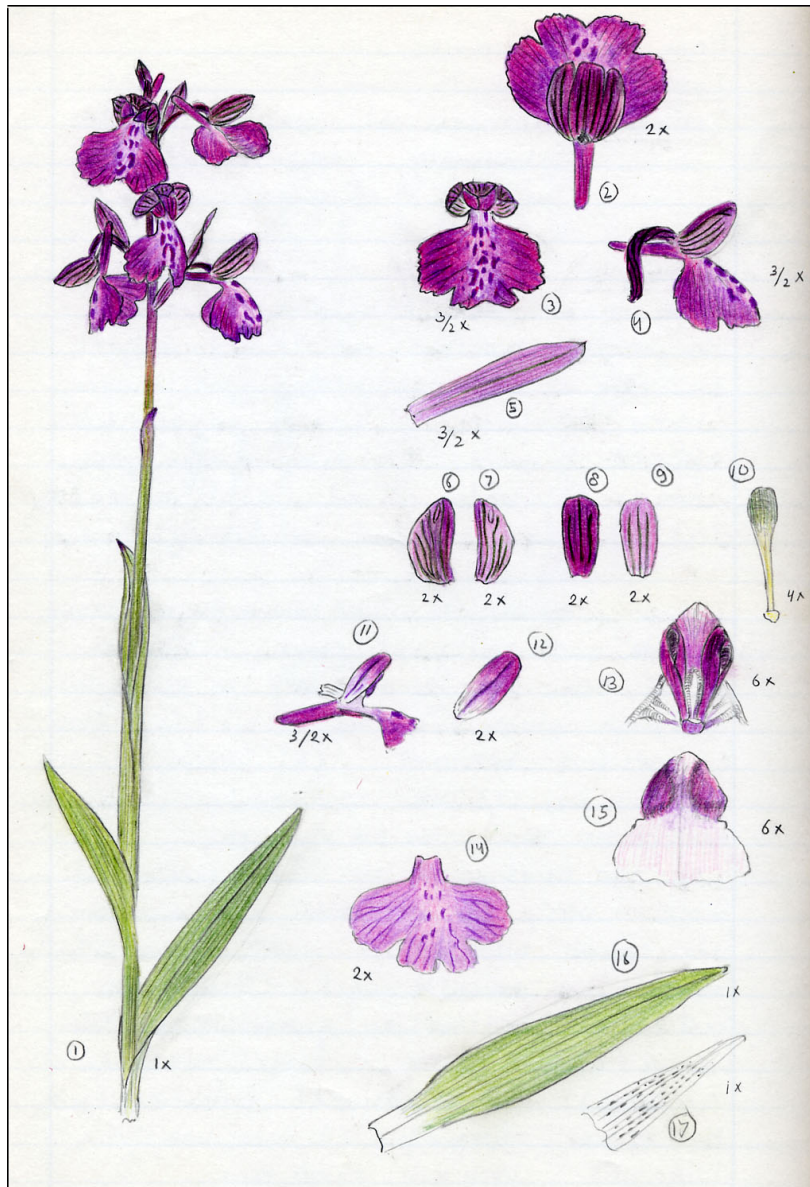
van het toenmalige management van de faculteit in, benoemd werd tot UHD op persoonlijke titel – er was zoveel internationale steun gekomen dat men het niet meer kon weigeren. Jouw benoeming tot mijn opvolger, toen ik besloot met 61 met emeritaat (geen emiraat, zoals de dame van het hotel waar ik mijn afscheidsdiner kwam bespreken scheen te denken) te gaan, is dan ook volkomen terecht en verdiend geweest, en heeft mij veel voldoening gegeven.

Tenslotte is er nog iets wat ik speciaal op je creditzijde wil boeken: door jou leerden we Christel kennen. Voor een boekenliefhebber als ik, is het natuurlijk zonder meer nuttig een betrouwbare en bekwame boekrestauratrice te kennen, maar Christel is veel meer dan dat.

Voor jou betekent het “emiraat” voorlopig weinig anders dan “business as usual”. Ik had nog even gehoopt dat je afscheidscollege net als het mijne niet over het vak zou gaan, maar bijvoorbeeld over “De rol van de fiets in de Nederlandse samenleving”, want dan zou de parallel volkomen zijn: geen van beiden hielden we een oratie, maar wel allebei een afscheidscollege, dat dan ook nog eens niet over het vak ging. Maar nee, voor jou is eigenlijk ook dit “business as usual”. Toch hoop ik dat je net als ik de afwezigheid van dwingende verplichtingen na je emeritaat als bevrijdend zal ervaren, en dat ik je niet meer aan hoeft te treffen in je kamer met zo’n gezicht van “er moet nog zoveel af”.

Dick, het ga je goed!

Anne

Twee van mijn botanische tekeningen, hebben niets met de brief te maken, maar geven wat kleur . Vorige bladzijde: harlekijnsorchis, gevonden bij het Mathematisches Forschungsinstitut Oberwolfach; op deze bladzijde Naakte Lathyrus, bij Ebringen ten zuiden van Freiburg i. Br.

